

pre miestnu kultúru 3-4/2009

Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi XI. ročník

INFORMAČNO-PORADENSKÝ SPRAVODAJCA PRE KULTÚRNOOSVETOVÝCH PRACOVNÍKOV OKRESOV PRIEVIDZA A PARTIZÁNSKE

V ČÍSLE:

ÚVODNÍK

- RKC oslavuje 50 rokov

KULTÚRNE OZVENY

- Letné slávnosti rudnianskej a belianskej doliny
- Festival mariánskych pútnických piesní
- Explózia džezu na hornej Nitre
- Putovanie majstrov po Trenčiansku a Slovácku
- Renesancia vinárstva na hornej Nitre pokračuje
- Posolstvo Pavla Gašparoviča Hlbinu
- Jeseň je dar

INŠPIRÁCIE HISTÓRIOU

- Z výstavy sakrálnych pamäti hodností

VÝSTAVY, VERNISÁŽE

- Múzy - výstava z tvorby Miriam Kasperkevičovej-Bencovej a Veroniky Hoffmannovej
- Taký bol Vysočan... výstava pri príležitosti jeho jubileí

DVA MEDAILÓNY

- Anton Oboňa
- Janko Kulich - posol dobrej hudby

EKO-OKIENKO

SPOLOČNOSŤ OTVORENÁ VŠETKÝM

- Láska v srdci, láska v piesni
- Z rozprávky do života alebo Snehulienka tak trochu inak

VIETE ŽE...?

- 20 súťažných otázok
- Vyznáte sa v akademických tituloch?

POZVÁNKA

- Štvrtok? Jedine koncert!

RKC OSĽAVUJE 50 ROKOV

Pozerat späť - ale neskamenieť

Regionálne kultúrne centrum oslavuje v tomto roku okrúhlych päťdesiat rokov. Nadväzuje tak na tradíciu Okresného osvetového domu, Okresného osvetového strediska, Hornonitrianskeho kultúrneho centra, Regionálneho osvetového strediska a Hornonitrianskeho osvetového strediska. Táto inštitúcia za polstoročie svojej existencie vystriedala viacerých zriaďovateľov. Na začiatku to bol Okresný národný výbor v Prievidzi, neskôr Okresný úrad, potom Ministerstvo kultúry SR a Krajský úrad v Trenčíne. Od roku 2004 je zriaďovateľom našej inštitúcie Trenčiansky samosprávny kraj.

K okrúhlym oslavám by sa hodili veľké zovšeobecnenia. Nie je to však pre mňa jednoduché, hoci história RKC pozorujem a žijem už od sedemdesiatych rokov minulého storočia (a ako zamestnankyňa od roku 1987). Viac ako zovšeobecňujúce slová, tlačia sa mi do popredia spomienky na konkrétnych ľudí, ktorí túto história tvorili - niekoľko kvalitnejšie, iný menej kvalitne - tolko, kolko mu stačili sily, schopnosti, presvedčenie a ochota rozdávať sa. Veľké hodnotiace súdy by mal vyrieť niekto z boku - kto môže mať viac nadhľadu.

Ja môžem len povedať, že „na osvete“ sa vždy našlo množstvo ľudí, ktorí posúvali jej meno dopredu, venujúc jej všetko najlepšie zo svojich osobností, na úkor svojho voľného času, svojich rodín a bez nejakého nadstandardného finančného, či spoločenského ohodnotenia. Priemerne mzdy v krajinе aj sociologické rebríčky spoločensky najuznávanejších povolaní mi v tomto smere viac ako dávajú za pravdu.

Vďaka tomu vzniklo pod hlavičkou tejto inštitúcie veľa zaujímavých a inšpiratívnych projektov - aj v celoslovenskom kontexte, vznikalo a vzniká množstvo divácky atraktívnych podujatí, ktoré sú pozitívne hodnotené aj odbornou verejnoscťou. Roky ponúkame pomocnú ruku miestnej kultúre - a miestami sme dokonca jej takmer výhradnými nositeľmi, spolu s ďalšími partnerskými organizáciami sa venujeme rozvoju záujmovej umeleckej činnosti v regióne.

Nie, nemôžem byť celkom objektívna, ale som presvedčená, že v niektorých aktivitách sme nenahraditeľní. Viackrát som polemizovala s predstaviteľmi organizácií, alebo jednotlivcami, ktorí smelo namietali, že sú schopnejší, dynamickejší a že nás nahradia „l'avou zadnou“. Ale po niekoľkých mesiacoch, inokedy rokoch im došiel dych. Buď stratili pôvodný entuziazmus, alebo pochopili, že vplávali do vód, kde neurobia závratnú kariéru, ani neprídu k rýchlym finančným ziskom. A ako rýchlo sa objavili - tak rýchlo sa zase stratili. A na druhej strane sa v tejto oblasti desaťročia stretávam v obciach oboch okresov hornej Nitry s ľuďmi, ktorí súce presne vedia, že k ničomu pragmatickému neprídu, ale napriek tomu populudnia, víkendy a večery venujú nezíštne spoločenstvu, ktoré ich obklopuje. A za tie roky som sa presvedčila, že každý krok vpred, ktorý urobíme, urobíme práve vďaka takýmto ľuďom - nielen v povolaní osvetára.

Táto inštitúcia, spoločnosť, a asi aj celý svet stoja na ľuďoch, ktorí nepočítajú, že každý kúsok vydanej energie sa im vráti ale, ako to ktosi kedysi múdro povedal, posielajú ju po vode ako dar.

Všeličo nám za roky existence vyčítať - obzvlášť po revolúcii prílišnú zahľadenosť do minulosti, prestarnutosť, nepotrebnosť ... ani to nebudem menovať všetko, čo vyčítať osvetám na Slovensku, aby som zbytočne nevyvolávala zlých duchov. Často však tieto úvahy končili krutým ortielom: Zrušme ich, ušetríme!

Vždy, keď sa dostane k slovu niekto, kto bude hodnotiť spoločenstvo výlučne cez jeho primárne potreby a horizont jeho plánovania nebude presahovať povedzme jeden rok - šťastný objaví Ameriku a vykríkne, že už našiel, kde ušetriť. Našťastie doteraz vždy takto národochospodári našli osvetených oponentov a tí ho skôr, či neskôr uviedli na pravú mieru. Som však presvedčená, že v tomto rozhodovaní vždy zavážili aj konkrétné a nespochybniťné výsledky našej práce.

Už sme si na osvete zvykli, že okrem práce, ktorú máme v náplni, stále musíme niekomu vysvetľovať a dokazovať, že táto spoločnosť okrem širokých ciest a rýchlych áut, potrebuje aj duchovnú nadstavbu. Jedným dychom však dodávam, že máme úspechy, priaznivcov a podporovateľov. Tým prvým je náš zriaďovateľ, u ktorého za posledných päť rokov cítim dôveru a podporu, ďalej sú to naši spolupracovníci, partnerské organizácie, starostovia, kultúrno-osvetoví pracovníci, ktorí, kedže sa často nachádzajú v podobnej situácii, veľmi dobre nás chápou. Anakoniec - hoci v prvom rade - priamo naši adresáti, návštěvníci našich podujatí, ktorí denno-denне potvrdzujú zmysel našej práce a inštitúcie. Hoci máme päťdesiat rokov - mladneme - do služieb osvety prichádzajú mladí vzdelaní a talentovaní ľudia, ktorí ju posúvajú ďalej a zároveň nám prirodzene otvárajú cestu k svojej generácii.

A tak dnes už vari nemusíme riesiť otázku bytia a nebytia, skôr je úlohou dňa vždy znova a znova nachádzať cestu k divákovi - špecificky pristupovať k mladým, ktorí ešte majú energiu a prídu - len vymyslieť na čo, k strednej generácii, ktorá je zamilovaná do televíznych obrazoviek, i k seniorom, ktorí sú vari najvďačnejšou cieľovou skupinou ... A to robíme aj po päťdesiatich rokoch s chuťou, tak aby naša firemná vlajka ešte dlho viala na kultúrnej oblohe regiónu.

L. Húsková

KULTÚRNE OZVENY

LETNÉ SLÁVNOSTI RUDNIANSKEJ A BELIANSKEJ DOLINY

oslávili v tomto roku malé jubileum. Už 5-krát sa v Diackej Novej Vsi stretli priaznivci folklóru, aby nedelne popoludnie 23. augusta 2009 prežili v príjemnom prostredí amfiteátra pri folklórnych zvykoch a tradíciah, ľudových piesňach a kvalitnej ľudovej hudbe. Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi v spolupráci s obcou Diviacka Nová Ves pripravili pre návštevníkov vystúpenia folklórnych skupín **Strážovanka zo Zliechova, Bukovec z Diviak nad Nitricou a Nevidzianka z Nevidzian**. Tradičné ľudové hudobné nástroje prezentoval vo svojom výstupe **Marek Bartolen z Kamenca pod Vtáčnikom**, ktorý predviedol písanie na pišťalkách i fujarkách a heligónke. Hostom slávností bol súbor ľudových tancov a spevov **Radošov z Veselí nad Moravou**, ktorý priniesol na hornú Nitru vrúcný a melodický moravský folklór.

Súčasťou slávností boli výstavy: **Čarovanie s niťami a Majstri tradičných tónov**. Návštevníci na nich mohli vidieť prekrásne vzory paličkovanej a šitej čipky, sieťovania, frivolutky, píšťalky, fujarky, trombitky, handrárske píšťalky, gajdice. Na nádvorí kultúrneho domu svoje umenie predvádzali remeselníci - medovníkari, košíkári i výrobcovia tradičných ľudových hudobných nástrojov, takže návštevníci si mohli domov okrem príjemných zážitkov odniesť i malý suvenír.

Eva Henčelová

FESTIVAL MARIÁNSKÝCH PÚTNICKÝCH PIESNÍ

Festival mariánskych pútnických piesní **Počuli sme vrúcný hlas** vstúpil do druhej desiatky svojho pôsobenia a začal putovať po regióne. Po úspešných 10-tich ročníkoch v Bystričanoch sa 11. ročník festivalu uskutočnil v **Rímsko-katolíckom kostole Božského Srdca Ježišovho v Kanianke** a získal si srdcia účastníkov. V programe sa predstavilo 13 speváckych kolektívov s tradičnými mariánskymi pútnickými piesňami i s úpravami mariánskych skladieb. Účinkovali: folklórna skupina **Oslianka z Oslian**, chrámový spevácky **zbor sv. Doroty Čavoj**, spevácka skupina **Borinka zo Zemianskych Kostolian**, spevácka skupina **Malinovec z Veľkej Lehôtky**, spevácka skupina **Rozlet z Prievidze**, spevácka skupina **Lipa z Bojníc**, spevácka skupina **Hrádok z Hradca**, folklórna skupina **Lúčina z Koša**, ženský spevácky zbor **Benetky z Chynorian**, spevácka skupina **Bukovina z Lehota pod Vtáčnikom**, Spoločenstvo **AVE z Bánoviec nad Bebravou** a chrámový spevácky **zbor Jozefa Hanku z Kanianky**. Vystúpenia kolektívov boli obohatené o verše náboženskej poézie, ktoré recitovali Ľudmila Húsková a Ľudovít Košík. Záverečnú skladbu - **Zaznejte piesňou údolia**, ktorú dirigovala dirigentka Silvia Schniererová - vedúca chrámového speváckeho zboru z Kanianky, spievali všetky zúčastnené zby. Piešen tvorila krásnu bodku za 11. ročníkom festivalu.

Eva Henčelová

EXPLÓZIA DŽEZU NA HORNEJ NITRE

PUTOVANIE MAJSTROV PO TRENČIANSKU A SLOVÁCKU

Už v minulosti sa o osvetu v oblasti džezovej hudby v okrese zaslúžili viaceré miestne hudobné kluby (Dublin Pub, S-club, Piano club v Prievidzi a Velvet Pub v Bojniciach), ktoré do okresu priniesli vystúpenia takých mien ako Andrej Šeban, Henry Tóth, Juraj Griglák, Juraj Bartoš, Laco Deczi, či Waking Vision s Martinom Valihrom.

Na začiatku nového storočia sa sice džez v niektorých z týchto kluboch hlási o slovo, ale už len sporadicky. Stále preto chýbal projekt, ktorý by regionálneho diváka viedol k istej vzdelanosti v rámci tohto druhu hudobného umenia.

O prvý konceptný cyklus džezových koncertov sa **v roku 2007** pokúsili v KaSS Prievidza, no pre neveľký záujem zo strany poslucháčov nakoniec od tohto projektu po roku upustili.

V roku 2008 s myšlienkom širšej koncepcie džezovej dramaturgie a edukácie interpretov i poslucháčov prichádzajú naraz dva subjekty. Reštaurácia Staré kino v Bojniciach so svojím festivalom **Jazz v meste** a Regionálne kultúrne centrum **cyklom koncertov**, ktorý prinášal okrem regionálnej, najmä folkovej scény aj profesionálnu, džezovú. Kým bojnický festival ponúkal pravidelné koncerty čisto džezového charakteru, koncerty RKC boli žánrovo rôznorodé a zo začiatku bola ich frekvencia nižšia.

Vznikom spolupráce medzi RKC v Prievidzi a pedagógom ZUŠ L. Stančeka Prievidza, členom bluesovej kapely ZVA 12-28 Band a nadšenca pre džezové umenie Mgr. Petra Kršku sa **v roku 2009** na hornej Nitre objavuje prvý džezový festival medzinárodných parametrov - **Aprílové fúzie**. Ten prináša 4-blokový koncertný program na profesionálnej úrovni, kde okrem domácich hudobníkov vystúpili aj interpreti z Poľska, Česka a Francúzska. Druhý festival **Jazz v meste** pokračuje svojím druhým ročníkom a zároveň sa v RKC v Prievidzi formuje cyklus koncertov s názvom **„Štvrtok? Jedine koncert!“**, ktorý už ponúka pravidelnú zmes hudby vážnej, bluesovej, aj tej nezaraditeľnej, no najmä džezovej. V rámci tohto cyklu sa predstavili zatiaľ formácie **Acoustic colours a Milo Suchomel Quartet**. Acoustic colours priniesol mená, ktoré priaznivci džezu vnímajú čisto džezovo, spojenie týchto muzikantov ponúklo skôr veľa akustickej hudby, tzv. new acoustic music a prepojenie sól s džezovými prvkami a s prvkami folklóru. Druhá formácia nám ponúkla klasický mainstreamový džez skutočných majstrov svojich nástrojov v skladbách Mila Suchomela.

Hoci zatiaľ môžeme hodnotiť len prvé dva koncerty z celého cyklu **Štvrtok? Jedine koncert!**, podľa narastajúceho počtu poslucháčov môžeme urobiť prvé závery, potvrdzujúce, že dramaturgia a forma, ktorú sme zvolili, nachádza svojho poslucháča a hoci sme si na začiatku dali za cieľ štvrtkovými koncertmi poslucháčov vychovať, možno nakoniec zistíme, že oni už cestu k džezu dávno našli, len im nebolo umožnené naň vykročiť.

Magdaléna Hianiková

Ako to už s projektmi Európskej únie býva, dlho trvá, kým sa vybavia všetky potrebné formality, podpišu zmluvy a organizátori môžu pristúpiť k aktivitám, kvôli ktorým sa popísali a vyplňali desiatky formulárov a rozpočtových tabuľiek. Až sa nám niekedy zdá, že „papierová realita“ je dôležitejšia ako akcie, na ktorých sa stretávajú ľudia, majstrovstvo ktorých predovšetkým chceme vyzdvihnúť a podporiť.

Po opakovanych úpravách časových lehôt projektu **TVÚRCÍ DIALOGY V TRADICI PŘES HRANICI**, začali jeho organizátori - OZ Kunovjan Kunovice ako vedúci partner projektu, Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi - hlavný cezhraničný partner, Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne, Považské osvetové stredisko v Považskej Bystrici a Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici ako ďalší partneri - realizovať konkrétné aktivity projektu. Od júna do septembra tohto roku ich nebolo málo. Koncentrácia jednotlivých akcií tradičnej kultúry do letného obdobia súvisela s konaním folklórnych festivalov a slávností v regiónoch Trenčianskeho kraja a na Slovácku. Už 13. júna 2009 bola **v Mníchovej Lehote** v rámci **Trenčianskych folklórnych slávností** prezentovaná výstava výrobcov ľudových hudobných nástrojov pod názvom **Majstri tradičných tónov** a jej reprízy sa uskutočnili aj na hornej Nitre, **počas Hornonitrianskych folklórnych slávností** (26. - 27. júna 2009), pričom tu výstava trvala až do polovice júla, keď sme ju

presunuli do Hornej Maríkovej, dejiska **Maríkovských folklórnych slávností**. Po malom intermeze v Diviackej Novej Vsi, keď bola prezentovaná počas Letných slávností rudníanskej doliny, svoje putovanie skončila v krásnych priestoroch historickej budovy **Reduty v Uherskom Hradišti**, pričom bola akousi komornou súčasťou mimoriadne významnej akcie, ktorá sa každočne uskutočňuje v tomto pestrofarebnom a ľudovými tónmi znejúcom slováckom mestečku - **Slávnosti vína a otvorených pamiatok**.

Výstava sústreduje najčastejšie sa vyskytujúce druhy ľudových hudobných nástrojov z regiónov Trenčianska (fujara, rôzne druhy pišťal, gajdy, gajdice, pastierske rohy a trombity) a Slovácka (cimbal, okarína). Počas všetkých spomínaných akcií nešlo iba o výstavy týchto nástrojov ako exponátov, ale aj o ich animáciu - podujatí sa zúčastňovali aj ich výrobcovia, ktorí sú zároveň inštrumentalistami - aspoň do takej miery, aby dokázali ten-ktorý nástroj nalaďať a odskúšať - predvádzali teda nielen ich výrobu, ale aj hru na ne. Naši slovácki kolegovia sa v rámci projektu podujali na husársky kúsok - počas jednotlivých výstav výrobca cimbalu - **Jiří Galuška z Ostrožskej Novej Vsi** - postupne vyhotovoval jednotlivé súčasti tohto nástroja tak, že počas záverečnej výstavy v Uherskom Hradišti si mohli milovníci a obdivovatelia tohto „bicieho strunového nástroja“ pozrieť jeho dielo hotové. Výrobu cimbalu na výstave spre-vádzal bohatý dokumentárny materiál hovoriaci o histórii a jednotlivých súčastiach legendárneho nástroja, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou moravského folklóru. Zahaniť sa však nedali ani výrobcovia typických slovenských ľudových hudobných nástrojov - **Ján Prochner z Handlovej, Michal Ondrejovič z Chrenovca - Brusna, Marko Bartolen z Kamenca pod Vtáčnikom, Ján Jantoška z Prievidze, Jozef Jonis z Ješkovej Vsi, bratia Štefánikovci, Pavol Novosad a Jozef Po-bočík (mladší i starší) z Považia**.

Okrem výstavy ľudových hudobných nástrojov boli súčasťou projektu aj ďalšie akcie majúce za cieľ vzájomné priblížovanie sa a poznávanie tradičných kultúr oboch prihraničných regiónov. Spomeňme aspoň mimoriadne významnú akciu nášho cezhraničného partnera - Medzinárodný detský folklórny festival **Kunovské leto**, kona-ný v dňoch 18. - 21. júna 2009, hostom ktorého bol i **det-ský folklórny súbor Fialka z Partizánskeho**, a reci-pročnú účasť **FS Radošov z Veselí na Morave** na Hornonitrianskych folklórnych slávnostach i Maríkovských folklórnych slávnostach na Považí. V rámci projektu sa napokon uskutočnilo i **sochárske sym-pózium ľudovej plastiky v prievidzskom Lesoparku**, vďaka ktorému do tejto prírodnej galérie pribudlo ďalších 5 plastík s tematikou tradičnej ľudovej hudby a jej nositeľov.

Ukazuje sa, že projekt napriek všetkým problémom súvisiacim so zabezpečením tak náročného komplexu aktív - významne prispel k obohateniu podujatí tradičnej kultúry v prihraničných regiónoch Trenčianskeho kraja a Slovácka, ku komunikácii organizátorov o zabezpečovaní takýchto akcií a predovšetkým výmene skúseností vlastných tvorcov - výrobcov ľudových nástrojov, sochárov i folkloristov ...

A.Lomnická

RENESANCIA VINÁRSTVA NA HORNEJ NITRE POKRAČUJE

Známeho vinára a dlhoročného zanieteného popularizátora vinárstva a vinohradníctva v regióne hornej Nitry **Petra Kováčika** z Nitrianskych Sučian netreba ani širokej verejnosti zvlášť predstavovať. Už viac ako desať rokov je iniciátorom, organizátorom a propagátorom mnohých spoločenských a kultúrnych podujatí, stretnutí odborníkov, šľachtiteľov, historikov, umelcov, výtvarníkov, spisovateľov a iných významných osobností nielen z nášho regiónu. Do povedomia verejnosti sa dostali podujatia, ako Reminiscencie s vínom, Hornonitrianske víenne trhy, **Nitrianska kráľovská vínna cesta**, Odklínanie vína, Víno osobnosti a mnogé iné, ktoré bud sám inicioval, alebo sa na ich realizácii výraznou mierou podieľal.

Popri mnohým spoločenským aktivitám, ktoré rozhodujúcou mierou prispeli k znovuzrodeniu vinohradníctva a vinárstva na hornej Nitre a k jeho rastúcej obľube, zo-stáva Peter Kováčik predovšetkým vinárom a vinohradníkom, ktorý sa intenzívne venuje svojmu vinohradu (20 árov rozlohy, 400 koreňov viniča). Jeho záujem o uplatňovanie najnovších poznatkov vedy pri pestovaní vinnej révy, priniesol už niekoľko pestovateľských úspechov. S tým ostatným a určite nie posledným sa mohla zozna-miť odborná porota na prezentácii Kováčikových po-znatkov o pestovaní odrôdy Muškátu moravského. Na svojej prezentácii siahol P. Kováčik hlboko do histórie, do začiatkov pestovania rodu *Vitis* a oboznámil vináren-ských odborníkov s počiatkami daného rodu až po jeho renesanciu. Obšírne popísal jeho vývoj, nakoniec poskytol poznatky o pestovaní viniča v súčasných pod-mienkach regiónu hornej Nitry.

Ako uviedla vo svojom odbornom posudku Ing. Klára Studená, „**Muškát moravský**“ pod pracovným názvom MOPR 23/33 priviezol na hornú Nitru Peter Kováčik v roku 1983 ešte pred registráciou, ktorá sa uskutočnila v roku 1984. V roku 1991 bola premenovaná na Muškát moravský a od roku 1992 je právne chránená. Vznikla krížením bielych odrôd Prachtraube stolová odroda x Muškát Otonel. Je stredne skorá a dozrieva pred odrodou Müller-Thurgau.“

Ako ďalej konštatovali vinárski odborníci, Muškát moravský v oblasti hornej Nitry je obohatením sortimentu pestovania viniča a je veľkým prínosom využiteľnosti jeho pestovania v daných podmienkach. Peter Kováčik ako výnimocne vnímatelný vinár, túžiaci po využití najnovších vedných disciplín pri pestovaní viniča vo svojom vinohrade, povýšil a obohatil tradičné pestovanie viniča na úroveň spojenú s aplikáciou najnovších trendov v tejto oblasti.

Ondrej Čiliak

POSOLSTVO PAVLA GAŠPAROVIČA HL BINU

K vedúcim osobnostiam katolíckej moderny na Slovensku patrí Pavol Gašparovič Hlbina, katolícky kňaz, básnik, prekladateľ svetovej a hlavne francúzskej literatúry, rodák z Veľkých Krštenian. Na posolstvo tohto svojho rodáka nadvážujú zanietení organizátori a občania z Veľkých Kršteniam pri realizácii súťaže v prednese poézie, ktorá sa uskutočnila 9. 10. 2009 v Kultúrnom Dome vo Veľkých Kršteňanoch pod názvom HLBINOVE KRŠTEŇANY.

Na výzvu organizátorov súťaže (Obec Veľké Kršteňany, RKC v Prievidzi, TOS v Topoľčanoch, Matica slovenská, Bratislava) zareagovalo 58 recitátorov z okresu Partizánske, ktorí súťažili v troch kategóriách. Okrem súťažnej časti bola pre účastníkov pripravená prehliadka Pamätnej izby P. G. Hlbiniu a vzdanie úcty básnikovi na miestnom cintoríne. Odborná porota v zložení: PaedDr. Zuzana Vaňová, PhDr. Eva Struhárová, PhDr. Denisa Horváthová a Bc. Katarína Súkeníková hodnotila a ocenila jednotlivé recitátorské výkony a udeliла nasledovné ocenenia: v I. kategórii (2. - 4. ročník ZŠ) si prvenstvo odniesol Roman Berešík, 2. miesto Natália Komžíková a 3. miesto Nikola Chuťková. V druhej kategórii (5. - 9. ročník ZŠ) presvedčivým prednesom zvíťazila Nataly Rosová, 2. miesto patrilo Kataríne Chrenkovej a 3. miesto Denise Duchovičovej. V tretej kategórii (1. - 4. ročník SŠ) zvíťazil Martino Vanko, 2. miesto získala Martina Rigáňová a 3. miesto Martin Junas.

Ďalšie ocenenia boli rozdelené takto:

cena starostu obce Veľké Kršteňany pre najlepšieho recitátora - rodáka P. G. Hlbiniu, bola udelená Veronike Makvovej.

cena poslankyne TSK Ing. Ivety Randziakovej za najlepší prednes básne P. G. Hlbiniu patrí Martinovi Vankovi.

cena poroty za využitie mimojazykových prostriedkov Natália Mattovej.

cena poroty za úspešné prekonanie trémy na javisku Martinovi Junasovi.

cena poroty za zaujímavú interpretáciu textu si odniesli recitátori II. kategórie:

Martin Beliansky, Eva Švarcová, Monika Záhumen-ská, Natália Dragulová, Kristína Podobová, Dominika Janičková, Martina Galbová, Eva Opáleková, Diana Strmeňová, Kristína Centárová, Diana Turčeková, Laura Jakalová, Ľubomír Blaho, Veronika Rybárová, Miroslava Fabiánová.

Vyše 100 účastníkov zaujímavého podujatia dalo za pravdu zanieteným organizátorom z Veľkých Krštenian, že i na malom Slovensku máme množstvo zaujímavých a inšpiratívnych osobností, na ktorých by sme nemali zabúdať a ich posolstvo odovzdávať ďalej. Organizátorom držíme palce v ich snažení a želáme veľa úspechov pri príprave budúceho ročníka, ktorý sa bude konáť v roku 2010.

Katarína Súkeníková

JESEŇ JE DAR 2009

Priaznivci jesene sa opäť stretli na prehliadke volnočasových aktivít seniorov okresu Prievidza, ktorý sa konal 9. a 10. októbra 2009 v Zemianskych Kostol'anoch. Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi, hlavný organizátor podujatia sprevádza seniorov ich jeseňou už neuveriteľných 11 rokov.

Jeseň je dar, verte tomu priatelia. Zúročí celoročnú námahu a v živote prinesie múdrost, pokoj a vyrovnanejší pohľad na svet. Nie je dôvod byť smutní, keď vlasy postriebil čas, telo sem-tam vypovedá poslušnosť, aj slzy častejšie zanechávajú stopu na tvári. Byť veselými aj v takýchto chvíľach nie je odvaha, je to prirodzená láska a radosť zo života.

Kto prišiel do Zemianskych Kostolian, určite neľutoval. Dobrá nálada sa šírila ako v piesňach, tak v scénkach. Mohli ste sa na vlastné oči presvedčiť ako vyzerala Maruška a 12 mesiačikov po tridsiatich rokoch, ako sa vyrábala pálenka koľko sa z nej pritom vypilo, či dozviedieť sa o čom snívajú dôchodkyne.

Počas dvoch dní vystúpilo 279 účinkujúcich seniorov z 22 Základných organizácií Jednoty dôchodcov na Slovensku a klubov dôchodcov z okresu Prievidza. Človek nesmie na svojej životnej ceste zostať stáť. Veríme, že aj toto krásne podujatie našich seniorov posunulo ďalej. Aby sme nezabudli ani na seniorov z okresu Partizánske, 5. novembra bude táto prehliadka v Klátovej Novej Vsi.

Monika Ergangová

INŠPIRÁCIE HISTÓRIOU

Z VÝSTAVY SAKRÁLNYCH PAMÄTIHODNOSTÍ

O tom, ako málo exponátov stačí k realizácii zaujímavej výstavy, sa mohli presvedčiť návštěvníci Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi počas prázdnin. Výstava Svätí z Ráztočna obsahujúca iba osem plastík a jednu olejomaľbu na plátne sa stala toho dôkazom. V múzejnej výstave bol však popri množstve poznatkov prezentovaný aj entuziazmus nadšencov, podielajúcich sa na záchrane kultúrneho dedičstva.

Predmetom záchrany sa stal oltár Narodenia Panny Márie z Rímsko-katolíckeho kostola v Ráztočne, súčasťou ktorého je olejomaľba a početné sakrálne plastiky. Oltár z tohto kostola tvorí súčasť stredovekej murovanej oltárnej menzy a podľa nepotvrdených zdrojov pochádza z Handlovej a do Ráztočna bol premiestnený začiatkom 20. storočia. V starých vizitačných knihách farnosti sv. Michala v Chrenovci, kam kostol v Ráztočne patrí, sa o historii predmetného oltára nevyskytuje žiadna zmienka.

Oltár dnes predstavuje pozoruhodný kus pôvodného zariadenia, tvoriaci vrchol bohatej výbavy kostola. Ikonografia oltára má výrazne protireformáčny obsah a je typickým dielenským výtvorom, na ktorom sa podieľali viacerí rezbári. Hlavný oltár po odcudzení niektorých pôvodných plastík bol doplnený sochami z bočného oltára. Architektonické riešenie oltára z Kostola Narodenia Panny Márie v Ráztočne po porovnaní existujúcich oltárnych súborov nachádzajúcich sa v kostoloch na hornej Nitre vykazuje podobnosť s koncepciou nadstavca hlavného oltára v Kostole Panny Márie v Prievidzi a takmer totožnú výstavbu s nadstavcom dnes už zaniknutého oltára, ktorý sa pôvodne nachádzal v kremnickom hradnom kostole sv. Kataríny.

Iniciátorom záchrany oltára a zároveň aj kurátorom múzejnej výstavy je Mgr. Art. Jozef Lenhart, rodák z hornej Nitry, ktorý na túto činnosť získal aj kolektív reštaurátoriek. Drevené plastiky zreštaurovali akademické malíarky Milota Brimichová, Andrea Dobošová, Mária Longauerová a akademická sochárka Ľubica Chmelová. Všetky plastiky boli najskôr podrobenej sondážnemu prieskumu. Ten preukázal nevhodné premaľby olejovými nátermi, ktoré znehodnotili modeláciu dreva a potlačili tak filigránsky prepracovanú rezbu. Po ich odstránení sa obnažila pôvodná polychrómia a zviditeľnila sa tak vynikajúca minuciózna rezba. Po zakonzervovaní proti drevokaznému hmyzu a rezbárskom doplnení jednotlivých chýbajúcich častí sa prikročilo k vyhotoveniu nových náterov. Návštěvník múzea môhol oceniť citlivú a precíznú prácu reštaurátoriek nielen na vystavených plastikách: sv. Jána Nepomuckého, ktorý tvoril centrálnu plastiku oltárneho nadstavca, sv. Pavla, sv. Petra, sv. Kataríny, sv. Barbory a troch an-

lov, ale aj na obrazovej dokumentácii. Akademická malíarka Zuzana Priesová sa popasovala s reštaurovaním olejomaľby na plátne od neznámeho maliara, ktorého výtvarný prejav je poznačený tvorbou významného rakúskeho barokového umelca Antona Schmidta. Obraz pochádza z prvej polovice 18. storočia, na oltár sa dostal pravdepodobne neskôr a v rokoch 1960-1970 prešiel rekonštrukciou. Aj v tomto prípade vykonaný sondážny výskum olejomaľby potvrdil poškodenie vrsavy maľby odpadnutím z plátnového podkladu. Okrem finálnej premaľby bola originálna podložka kvalitne spevnená nažehlením na nové plátno, tým sa docieliilo pevné vypnutie plátna, a starý tmel bol nahradený novým.

Výstava reštaurovaných plastík z oltára Narodenia Panny Márie z Rímsko-katolíckeho kostola v Ráztočne vo výstavných priestoroch Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi ukázala nielen výsledok správneho chápania nutnosti ochrany pamätihodností, ale v mnohom ukázala cestu a stala sa vzorom pre ostatných, ako pristupovať k ochrane kultúrneho dedičstva patriace nám všetkým.

Prievidza august 2009
Bc. Marta Rusinová
Hornonitrianske múzeum v Prievidzi

VÝSTAVY, VERNISÁŽE

MÚZY

výstava z tvorby

**Miriam Kasperkevičovej-Bencovej
a Veroniky Hoffmannovej**

Vernisáž: 14. 8. 2009 Galéria RKC v Prievidzi
Trvanie výstavy: do 8. 9. 2009

Výstava, ktorá bola z hľadiska účasti výtvarníkov a ďalších záujemcov o výtvarné umenie a poéziu na vernisáži ďalšou spoločenskou a umeleckou udalosťou v Prievidzi, v zmysle svojho názvu naozaj predstavila tvorbu dvoch žien v dvoch umeleckých žánroch. Kto by však prvoplánovo na nej hľadal akési uplatnenie tzv. ženského princípu mylne často charakterizovaného forsírovaním upokojujúcej, bezkonfliktnnej krásy - bol by hlboko sklamany.

Obe autorky totiž našli v sebe silu pre hlbšiu, filozofickú reflexiu sveta, ktorého sú súčasťou. To, že sa obe našli a spojili v jednej výstave nie je náhoda. Každý, kto si prečítať báseň jednej a pozrel obraz druhej, našiel v nich hlboké súvislosti, podhubí ktorých je nevšedná citlivosť a presvedčenie, že práve pokora a úcta ku všetkému čo nás presahuje, nám dávajú väčšiu šancu k dôstojnému a tvorivému životu ako pýcha a vzdor. Aj keď obe autorky dospevajú k hlbšej filozofickej reflexii života a prírody, ich tvorba nie je abstraktná. Stotožnenie sa s nimi má v tvorbe oboch celkom konkrétné znaky.

U Miriam Kasperkevičovej sú to doslova zemité farby, farby hliny, či odvary bylinky, ktoré invenčne používa na svojich plátnach, plátenkách či ručných papieroch - ich krčením, trhaním, namáčaním a sušením, či ďalšími zásahmi kopírujúcimi prírodné procesy, potvrdzuje pravu, prazáklad života, ktorého sme súčasťou. Jeho súčasťou je ľudské telo, detaily ktorého znázorňuje prostredníctvom čistej kresby, vo fragmentoch kontrastne vystupujúcich z takto upravených podkladov. Jej mimořiadna inklinácia k čistej kresbe vyplýva z presvedčenia, že práve ona zachováva efemérnosť a jemnosť autentického výtvarného záznamu - až magickou silou dokáže uchovať energiu vloženú do výtvarného prejavu. Nevyžaduje ďalšie ilustrívne popisy a doplnky - výtvarnú reč, ktorá by svojimi kudrlinkami zabila jej podstatu.

Obdobou tejto výtvarnej lakovostí je slovná lakovosť v poézii Veroniky Hoffmannovej. Jej krátke básne sú akoby šperky vycielované tak, aby v nich rovno zažiaril najdrahší kameň. Zároveň sú až po pomyselný okraj čaše naplnené miazgou života. Ako o nich hovorí autorka samotná „voňajú, chvejú sa, hrejú, dýchajú a maľujú obrazy plné života a slin“. Recen-

zent jej poslednej zbierky „Plátenko“ - Ondrej Čiliak - dodáva: keď píše báseň „akoby súkala svetlo z jemných vláken, akoby ona sama bielila plátno a veselo ho rozprestiera po jarných a letných lúkach. V jej básňach je plno pohybu, lietania, volania, spievania, úsmevov i plynutia, koreňov, ktoré v nás prebúdzajú dušu predkov“... Mnohé takéto obrazy a metafore spojené s prapodstatou prírody sa stali priamou inšpiráciou, impulzom k ich výtvarnému prelmočeniu u Miriam Kasperkevičovej. Tak ako v jej básňach cíti viacvrstevnosť, akési podzemné sloje, z ktorých sa napájajú a vyúsťujú do určitého výrazu, tak ich aj vyjadruje ako výtvarnú kompozíciu do ktorej zašifrováva posolstvá a odkazy predkov či magickú silu zeme. Technika vrstvenia, koláže, využívanie kaligrafických postupov, či práca so škvornou vytvárajúcou podvedomé tajomné symboly a znaky, vyjadrenie silných prírodných živlov, sú zas výtvarnými prostriedkami vyjadrenou poéziou.

A. Lomnická

Spievajúca noc

Noc si trhá mäkké rúcho
Z hviezd a ticha
Naťahuje telo do výšok brieždenia
Zvlieka čierne pančuchy z tichých nôh
Kráča bosá v studenej rose
Do náručia nového dňa
Cestuje ranným spojom
Kohútimi piesňami krátkych tratí
Blúdim ešte zo snom
V krajinе nekonečnej
Hviezdné veternice roztočili zvuky
do vibrácií
Zbadala som kúsok jej nahej postavy
Spievala šansón Do Stratena

TAKÝ BOL VYSOČAN...

výstava pri príležitosti jeho jubileí

Vernisáž: 11. 9. 2009 Galéria RKC v Prievidzi

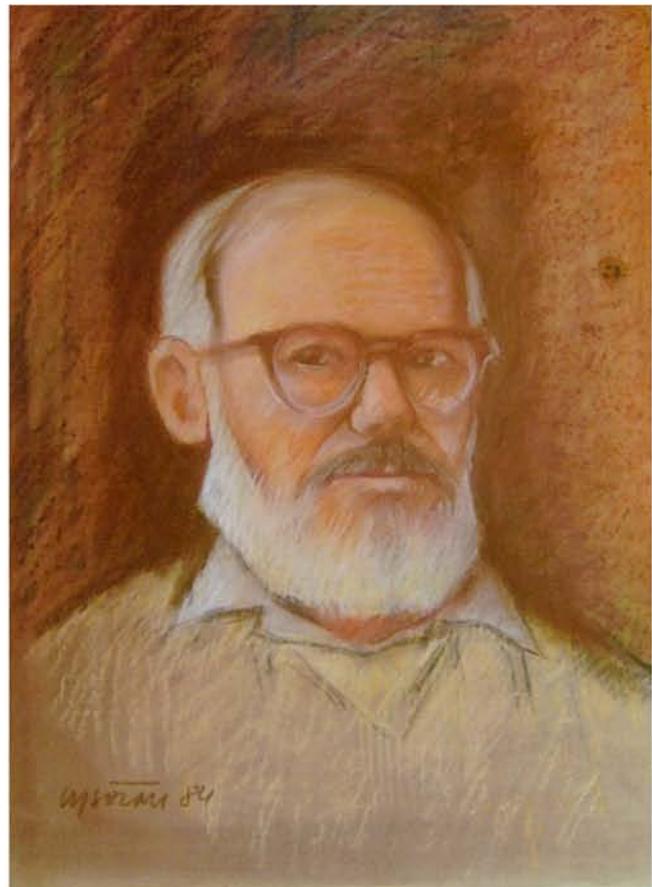
Trvanie výstavy: do 7. 10. 2009

Aj keď už počas svojho života patril tento autor k umelcom so širokým spektrom verejných aktivít a jeho tvorba bola súčasťou rôznych prezentácií v rámci kolektívnych i samostatných autorských výstav doma i v zahraničí, nahliadnutie do jeho pozostalosti, ktorá obsahuje množstvo doposiaľ verejne neprezentovaných diel, štúdií a záznamov, akoby odkrývalo povestnú trinásťu komnatu jeho života a tvorby. Snaha pootvoriť ju a umožniť nazrieť do nej v čase jeho nedožitého 85. ročného životného jubilea a 15 rokov po jeho smrti bola, možno trochu neskromnou, ambíciou vystavovateľov presvedčených o tom, že ňou čiastočne splácajú dlh voči tomuto významnému prievidzskému rodákovi, ktorý sa k svojmu regiónu a mestu vždy hlásil - nielen verbálne, ale predovšetkým vo svojej rozsiahnej tvorbe.

Nie náhodou sa pri hľadaní istých etáp, medzníkov v tvorbe I. Vysočana hovorí o tzv. „bratislavskom období,“ ktoré zahŕňalo roky jeho výtvarných štúdií ovplyvnených významnými osobnosťami slovenského výtvarného života (M. Schurmann, J. Mudroch, D. Milly, J. Kostka) a po ňom nasledujúcim obdobím vlastnej pedagogickej činnosti - najskôr ako asistenta profesora Petra Matějku na VŠVU v Bratislave a neskôr ako docenta na SVŠT v Bratislave. Celé toto obdobie - od skončenia štúdií v roku 1948 až do roku 1975 - sa okrem pedagogickej činnosti kontinuálne venoval nielen voľnej výtvarnej tvorbe, ale aj ilustračnej tvorbe, politickej satire a výtvarným realizáciám v architektúre. Prievidzskej a hornonitrianskej verejnosti sú menej známe jeho aktivity kresliara, ilustrátora a politického glosátora zo začiatkov jeho pôsobenia v Bratislave, kedy intenzívne prispieval do časopisu Roháč, ilustroval knihy pre viaceré vydavateľstvá a zároveň realizoval kresby k viacerým známym slovenským rozprávkam pre Slovenský film. Aj preto výber z tejto jeho užejtej tvorby, dnes čiastočne zabudnutej, vystavovatelia umiestnili v osobitných priestoroch Regionálneho kultúrneho centra ako príklad toho, na koľko virtuózne Vysočan ovládal ilustračnú kresbu a maľbu.

Na výstave bola ľažiskovo zastúpená tvorba autora z obdobia 60 - tych rokov. V prácach z tohto obdobia autor originálne reflektoval jednotlivé trendy moderného maliarstva - postmodernizmus, kubizmus a geometrickú abstrakciu. Práve týmito dielami Vysočan prispel i k budovaniu základov moderného slovenského výtvarného umenia v 20. storočí. Toto obdobie bolo na výstave zastúpené nielen viacrozmerskými olejomalbami, ale aj akvarelmami a temperami, ktoré mu svojou komornosťou umožnili študijný prístup vo výtvarnom riešení typických abstraktných tém a princípov moderného maliarstva.

V spomínanom období (od roku 1962 do roku 1975) je nesporný aj jeho mimoriadny podiel na profilovaní celej generácie slovenských architektov. Jeho odbornému

pedagogickému a profesionálnemu zameraniu, v ktorom uplatňoval svoj zmysel pre konštruktivizmus a racionálnu kompozíciu boli veľmi blízke návrhy a realizácie monumentálnych diel v architektúre, ktorých počas života vytvoril takmer stovku, medzi nimi aj výtvarné riešenie fasád obytných domov sídliska Píly v Prievidzi a mnohých ďalších.

Po návrate do Prievidze v roku 1975 sa venoval i figurálnym kompozíciam inšpirovaným národnou historiou a portrétnej tvorbe, ktoré nechýba osobný akcent a emotívny náboj v znázorňovaní jemu blízkych osôb. K doménam jeho tvorby v posledných rokoch jeho života patrili zátišia s kvetmi, časť ktorých sa takisto na výstave objavila.

Hoci sa diela akad. mal. Imricha Vysočana nachádzajú v najvýznamnejších slovenských galériach a múzeách, či v súkromných zbierkach doma i v zahraničí, výstavu bolo možné realizovať predovšetkým vďaka ústretovosťi príbuzných autora, osobitne jeho dcéry Zuzany Topoľskej. Výstava bola objavná v tom, že verejnosti predstavila množstvo doposiaľ neprezentovaných diel z tejto pozostalosti. Mimoriadne svieža a aktuálne na nej pôsobili rôzne štúdie a záznamy autora odhalujúce ho ako mimoriadne zručného kresliara i akvarelistu, ktoré divákom akoby umožnili nazrieť do jeho tvorivej dielne a autentického procesu zrodu jeho výtvarných diel.

A. Lomnická

DVA MEDAILÓNY

ANTON OBOŇA - jubilujúci rezbár

Zdá sa, že skutoční majstri majú vzťah k určitému remeslu v génoch. Aj otec Antona Oboňa celý život pracoval s drevom - bol tesárom. Kedysi pracoval u Batu - v prievidzskej „sýpke“, neskôr v tzv. „kopytárni“ (výrobni „kopyt“ pre obuvnícky priemysel) v Pravenci.

Rodinnú ságú majstrov dnes uzatvára jeho syn Radoslav - mimoriadne zručný rezbár, ktorý dokáže rekonštruovať alebo nanovo vytvoriť kópie historických súčastí nábytku, či vzácných plastík.

Počítavé základy drevárskeho remesla Anton Oboňa získal na Odbornom drevárskom učilišti pri Včelárskom ľudovom družstve v Prievidzi už v roku 1956. Nadobudnuté zručnosti si najskôr overil prácou v tomto družstve i v drevárskom podniku v Pravenci, kde pracoval do roku 1958. Tieto krátke dva roky akoby boli iba ouvertúrou k naplneniu jeho zmyslu pre skutočné majstrovstvo, ktoré potom na celé desiatky rokov našiel ako pracovník Múzea v Bojniciach. Predovšetkým tu sa stretával s výzvami, ktoré boli hodne jeho nadania a talentu. Vedľa reštaurovať a konzervovať vzácne kusy archeologických a národopisných zbierok tohto múzea si vyžadovalo mať zručnosti a fortieľ takmer identické s ich pôvodnými tvorcami.

Materiál, s ktorým sa tu stretol bol rôznorodý nielen z hľadiska druhu (kov, drevo), ale aj obdobia, z ktorého

pochádzal a znaky ktorého musel rešpektovať. Aj preto bolo zamestnanie reštaurátora pre neho vynikajúcnu školou a zároveň ho nutilo ďalej sa vzdelávať - okrem iného svedčí o tom aj v rokoch 1969 - 70 absolvovaný odborný kurz konzervátorov a reštaurátorov a členstvo v Obci reštaurátorov Slovenska.

Skúsenosti nadobudnuté pri reštaurovaní uplatnil i pri vlastnej remeselnej činnosti, výrobe a tvorbe nových ľudovoumeleckých predmetov. Akákol'vek historická inšpirácia, o ktorú súčasný remeselník obohatí svoj výrobok, má nenahraditeľnú hodnotu. Anton Oboňa a ďalší vzáci reštaurátori - osobitne Jozef Lenhart z Bojníc - sa tak ocitli priamo pri zdroji takýchto inšpirácií a objavov. Osobitne ich inspirovali archeologické nálezy z obdobia tzv. lužickej kultúry. Spony a ďalšie šperky z tohto obdobia im poslúžili ako vzor pre vyhotovovanie úžitkových predmetov z medeného a postriebreného drôtu. A keďže Jozef Lenhart bol v tom období (koniec 60-tych rokov) už plne zaujatý výrobou salašníckeho riadu pre ÚĽUV, drotárskej výrobkov sa s plnou vervou ujal Anton. V spolupráci s výtvárníkom tohto strediska, pani Janou Menkynovou rozšíril sortiment rôznych spôn aj o prívesky a prstene. Kolekcia mala taký úspech, že objednávky na seba nenechali čakať. Okrem dekoratívnych predmetov z drôtu na základe štúdia tradičných výrobkov postupne z tohto ohybného a tvarovateľného materiálu vyrábal aj úžitkové predmety - misky, podložky, vešiaky, lyžičníky... Na isté obdobie tak Anton Oboňa zakotvil pri drôte.

Keďže však bol vzdelením a skúsenosťami predošetkým „drevár“, čoskoro ho pri potulkách Slovenskom - v teréne i odborných múzejných inštitúciach - zaujali práve špecifické výrobky z dreva - tzv. kyjatické hračky. Názov majú podľa dediny Kyjatice na Gemeri, kde mala ich výroba dlhoročnú tradíciu. Ide o hračky doskovitého typu - vyrobené z doštičiek získavaných štiepaním z bukových kmeňov, upravovaných pilením a hobľovaním, morením a napokon dekoratívne zdobených tzv. kružbovou výzdobou. Majstra tieto hračky natol'ko zaujali, že po opäťovnej konzultácii s odborníkmi ÚĽUV-u (p. Koreň, p. Mazáková) sa podujal na vytvorenie osobitej kolekcie týchto hračiek (susak, postieľky, koník, kohútik, gazda, gazdiná, fúrik). V plnej mieri v nich uplatnil nie len skúsenosti stolára a rezbára, ale aj dekoratívne cítenie pri využíti tradičných a nových geometrických a ornamentálnych vzorov vyrezávaných špeciálnymi kružidlami do farebného povrchu. Vysokú remeselnú úroveň i estetickú hodnotu týchto hračiek potvrdzoval fakt, že dokumentácia o nich bola zaradená do známej publikácie autora Pavla Michalidesa - Slovenské ľudové hračky.

Aj keď sa v súčasnosti Anton Oboňa iba sporadicky venuje výrobe drotárskych výrobkov a kyjatických hračiek, ktoré boli preň ako pre „Majstra ľudovej umeleckej výroby“ (nositeľom tohto titulu je od roku 1983), typické,

zručnosti a schopnosti kedykoľvek ich znova zhotoviť má doslova zapísané v krvi. S istým povzdyhom konštatuje, že dnes o tento typ výrobkov nie je dostatočný záujem, množstvo hodín, ktoré treba venovať precíznej ručnej výrobe každej z týchto hračiek, by bolo ľahčie vyjadriť peniazmi. Aj preto sa tejto činnosti venuje predovšetkým zo záľuby a jeho chlebom každodenným zo stáva stolárcina. Ocenením jeho fortelu je fakt, že ho doposiaľ bývalí kolegovia zo SNM - Múzea v Bojniciach prizývajú k reštaurovaniu osobitne náročných historických kúskov.

A tak ani vo svojom dôchodcovskom veku nedá svojmu jeho remeselnému talentu a zručnostiam zaspäť.

A. Lomnická

JANKO KULICH - posol dobrej hudby

Najprv sme ho poznali ako pesničkára. Potom sa jeho meno stále častejšie objavovalo medzi organizátormi hudobných podujatí, ktoré sa niečim líšili od väčšiny ponúkanej produkcie. Vybral sa cestou, ktorá je kľukatejšia, o to viac poteší konečný úspech. Janko Kulich sa snaží hornonitrianskemu publiku servírovať hudbu s prívlastkom „dobrá“. Je to sice relatívny pojem, no záujem publika a jeho podujatia svedčí nielen o tom, že má dobrý vkus, ale aj to, že publikum si krok po kroku k počúvaniu „dobrej hudby“ vychováva.

Folková scéna Ťa pred vyše desiatimi rokmi zaregistrovala ako pesničkára. Venuješ sa ešte aj aktívному muzicírovaniu, alebo všetok tvoj čas a energiu pohltí organizovanie koncertov?

V súčasnosti už naozaj neostáva čas na pesničkárstvo. Stále skladám texty a robím pesničky, ale už nie pre seba. Všetky ich posúvam speváčke Ivane Kováčovej, s ktorou už niekoľko rokov spolupracujem. Koncertovanie nie je totiž len o samotných koncertoch, ale hlavne o prípravách piesní, ich aranžovaní a chce to pravidelné skúšky. Inak to nemá zmysel.

Všade, kde si pôsobil, si oživil kultúrnu scénu, či to bolo v Bojniciach, Handlovej, Žiari nad Hronom, či teraz aj v Prievidzi. Myslíš, že publikum v tomto regióne má o kultúru záujem?

V každom jednom meste, kde sme začínali, to bolo poznačené počiatocným nezáujmom a po určitom dlhšom období sa ľudia sami začali zaujímať a navštěvovať podujatia. Každý jeden človek potrebuje pre svoj úsmev kultúru a umenie. Prievidza nie je výnimkou. Prievidza je určite kultúrnym mestom s bohatým divadelným a muzikantským zázemím. O publikum sa však treba staráť a pestovať si ho.

Tvoje akcie často označuješ podtitulom „festival dobrej hudby“. Myslíš, že v našom regióne je dosťatočný divácky potenciál na prijímanie „dobrej kultúry“, alebo stále prevláda masová zábava balansujúca na hranici gýča a dobrého vkusu?

Ja som presvedčený, že treba pracovať na vkuse diváka. Nečudujem sa ľuďom, ktorí počúvajú Senzus, lebo je to každého osobná vec, ale vždy je k dispozícii aj iná alternatíva, ktorá zabaví človeka rovnako, ale na vyšej umeleckej úrovni. To, čo nám ponúka súčasná komerčná scéna a slovenské rádiá sú vlastne akési hudobné telenovely na pokračovanie. Tí istí speváci, rovnaké refrény, slová a hudobné nápady. Sú to kalkulované úspechy. Komercia nemusí byť zlá, ale musí byť dobrá. Najlepším príkladom je napríklad rock pop tvorba Davida Kollera, skupiny Kryštof, Chinaski a ďalších, ktorí sú príkladom toho, že spievať sa dá aj poézia.

Myslím si, že ľudia budú počúvať to, čo im pustíme. A preto je dobrá hudba zatiaľ menšinovým žánrom. Je to však veľká výzva a krásna práca pracovať na výkuse divákov.

Festival Folkové Bojnice si už našiel svoje publikum a sála býva tradične plná aj vďaka tomu, že na festivale sa predstavujú prieniky z iných príbuzných žánrov. Myslíš, že čisto folková scéna na Slovensku stagnuje, alebo stále žije, len nemá priestor na prezentáciu?

Slovenská folková scéna je dnes plná skvelých textárov a hudobníkov. Tento žáner je však na Slovensku úplne potlačený a schovaný za country hodbou. Chýbajú nám výrazné pesničkárske osobnosti, ktoré by vedeli strhnúť davu, ale zase na druhej strane nie je sa čomu diviť, keď tito interpreti dostanú v programoch akcií vždy len 15 minút na prezentáciu a aj to na začiatku programu, keď diváci sú ešte len na ceste. Folkové Bojnice ponúkajú každému pozvanému umelcovi dostatočný priestor a hlavne skvelé, vnímatvare talentované publikum. Folkové Bojnice nie sú festivalom, ale koncertom všetkých pre všetkých.

Festival Na brehu napriek lákavému programu poznačila nepriazeň počasia. Neodradilo Ťa to od organizovania ďalších ročníkov?

Určite ma to neodradilo. Na brehu je pre mňa srdcovou záležitosťou a už teraz pripravujeme ďalší ročník. Je ešte veľa slovenských, českých i zahraničných osobností, ktoré by sme chceli predstaviť nášmu festivalovému publiku.

„Na lane“ si mal interpretov známych zo svetových hitparád ako napr. Kate Ryan, Alphaville, Natasha Bedingfield, Right Said Fred ... (hoci poslední dvaja napokon nekoncertovali). Je zaujímavé pre interpretov takého mena hrať na slovenskom „vi-deiku“?

Bola len otázka času, kedy k nám začnú chodiť svetové mená a hviezdy. Slovensko je súčasťou Európy a nie je dôvod stáť v kúte a len sa pozerať. Chceme voziť svetových umelcov. Od malých hviezdíčiek, cez menej známe hudobné osobnosti až po megahviezdy typu Nazareth. Stávame sa serióznym partnerom pre zahraničné agentúry s garanciami, že dokážeme zvládnuť medzinárodné produkcie.

Keby si mal vysloviť zopár mien zo zahraničnej alebo domácej scény aký koncert je pre teba zatiaľ nesplneným snom a koho by si chcel predstaviť nášmu publiku?

Vždy som túžil priniesť ľuďom to, čo si prajú najviac. Preto sme začali s komerčnými hviezdami typu Olympic, Lucka Bílá, Helena Vondráčková ... Ako človek rastie a dostáva rozum a výkus, začína to všetko brať inak a preto som si festivalom Na brehu vytvoril scénu, kde budeme pozývať skutočné hudobné osobnosti. Sníval som o

Lasicovi, Müllerovi, Kollerovi, o Jiřím Suchom, Danovi Bártovi, Bobanovi Markovičovi a to sa všetko podarilo a darí. Je to nádherný pocit a neskutočný zážitok stretnúť, vidieť a počúť týchto umelcov. Potom som sníval o zahraničných hviezdach a tak sme začali s koncertami Kate Ryan, Hammerfall, Tarja Turunen, Alphaville a po-kračujeme ďalej. V mojich snoch sa objavil aj Karel Gott a tiež sme ho dokázali priniesť a ešte aj prinesieme do regiónu. Sníval som o nedosiahnutelnom Jarkovi Nohavicovi, s ktorým sme sa pred pár dňami dohodli na veľkom predvianočnom prekvapení. Sny sa plnia, ale to neznamená, že už žiadne nemám. Z domácej SK/CZ scény by som ešte rád zrealizoval koncert géniov Hapku, Horáčka a ich hostí. Čo sa týka svetovej scény ... obdivujem variétu formáciu Cirque Du Soleil pri ktorej prestávam dýchať a mám pocit, že všetko ostatné nedáva zmysel, ale rád by som priniesol napríklad Stinga.

Aké zaujímavé podujatia pripravuješ pre horonitrianske publikum?

Do pozornosti chcem dať hlavne koncoročné akcie v Prievidzi ako 28.11. Folkové Bojnice s menami ako Jaroslav Hutka, či Vladimír Merta, megakoncert írskej rockovej legendy NAZARETH 30.11., hip hopový muzikál Príbeh ulice 6.12. a v decembri by malo handlovské publikum vzhliadnuť špeciálny koncert pesničkára Jarka Nohavica.

Bližšie informácie na www.nabrehu.sk

Peter Cagáň

Folkové Bojnice 2007

EKO-OKIENKO

Zem ...

Navždy?

Uvažuj!

Uvedomujete si napríklad, koľko papiera spotrebujeme na všetky administratívne úkony, ktoré je potrebné vykonať a koľko listov treba zaslať, pokiaľ pre vás usporiadame kultúrne podujatie, súťaž, seminár.... a každý papier bol súčasťou stromu. Pretože cítime zodpovednosť za prostredie v ktorom žijeme, rozhodli sme sa v Regionálnom kultúrnom centre venovať čas a priestor stromom. Tak vznikol projekt RKC PRE STROMY. Mal dve etapy. Bola to výstava fotografií LZ VLK „DIVOČINA ZACHRÁNI SVET“ (2. 9. - 2. 10.) spojená s premietaním filmov s environmentálnou tematikou, ku ktorej sa pridala výstava fotografií zo súťaže „O NAJKRAJŠÍ STROM HORNEJ NITRY“ (28. 9. - 2. 10.). Environmentálnej tematike sa chceme venovať i ďalej, a preto v decembri pripravujeme ďalší projekt „STRETNUTIE S MEDVEĎOM“.

Divočina zachráni svet

Pod tajuplným názvom sa neskrýva vízia o svete v jaskyniach ale výstava fotografií, ktoré nafotilo Lesochranárske zoskupenie VLK. Výstavu tvorí 53 farebných a čierno-bielych fotografií, ktorých autormi sú Juraj Lukáč, Rastislav Mičaník, Dáša Balážová/Lukáčová, Erik Mojsej, Erik Baláž, Braňo Baláž, Marek Dulák, Viliam Bartuš a Mária Hudáková. Cieľom výstavy je priblížiť návštěvníkom širší pohľad na les ako komplikovaný prírodný systém, poukázať na vážne následky neuváženého lesného hospodárenia a zároveň načrtiť reálne riešenia problémov.

Ludské oko sa cez objektív fotoaparátu postupne ponára do zložitej a tajomnej podstaty prirodzeného lesa. Odhaluje pritom tajomstvá a životnú dôležitosť pôdy, rastlín, vody, hub a živočíchov pod zemou, na zemi i vo vzduchu. Od tých najmenších až po najväčšie. Fotografie odhalujú obrovský význam drobných organizmov pre život a vravia jasnou rečou: „Les nie sú iba stromy!“

Najkrajší strom hornej Nitry

Súťaž prebiehala už od apríla tohto roku. Hoci počet súťažných prác zdáleka nezachytí všetky krásne stromy nášho regiónu, vznikla zaujímavá výstava, ktorá sa stretla so záujmom širokej verejnosti i médií. Najkrajším stromom sa stala HRUŠKA rastúca v záhrade Ing. Jozefa Lomnického z Handlovej, časť Morovno.

Ty, ktorý ideš okolo mňa
Nezdvihni na mňa ruku
Lebo som:
Teplô tvojho krbu
Strechou tvojho domu
Trám, čo drží tvoj dom
Stôl, na ktorom jedávaš
Postel, na ktorej odpočívaš
Dvere tvojho domu
Drevo tvojej kolísky
I tvojej rakvy
Ty, ktorý ideš okolo mňa
Splň moju prosbu: **NENIČ MA**

Pozvánka na stretnutie s medvedom

Nebezpečná šelma alebo neškodný macko? Sú ohrozené či nás ohrozujú? Predstava medveďa vyvolá u väčšiny z nás rozrušené reakcie. Koľko však vieme o najväčšej európskej šelme?

Odpovede na tieto otázky Vám prinesie výstava **STRETNUTIE S MEDVEĎOM**, ktorá sa uskutoční v čase **2.12.-17.12. 2009**. Výstava ponúka intimny pohľad na život medveďa a jeho interakcie s človekom. Fotografie predstavujú medveďa ako inteligentné, zvedavé zvieratá, ktoré je súčasťou našej prírody, avšak táto šelma môže byť pre človeka aj problémová. O tom ako predchádzať a čo robiť pri stretnutí s medveďom prezradí film „**Ako byť v bezpečí na území s výskytom medveďov**“, ktorý je súčasťou výstavy. Deti sa na výstave zabavia aj formou hier. Čaká na nich:

- Kto je Ursus arctos?
- Aký je medvedí jedálňiček?
- Fakty a omyly o medvedoch
- Čítanie zo stôp zvierat
- Hra: Kto príde skôr do brloha?
- Aký si odborník na medvede?
- Medvedia osemšmerovka

Vstupné na výstavu je **1€**. Prosíme školy, aby svoju účasť vopred nahlásili na tel. čísle 046/5420237

Monika Ergangová

SPOLOČNOSŤ OTVORENÁ VŠETKÝM

LÁSKA V SRDCI, LÁSKA V PIESNI

„...ústa lačné po piesni
srдcia lačné po láске
pamätaj, nezabudni
vyznania sú zázračné...”
M.E.

Láska k piesni v ľuďoch nikdy nevymizla. V piesni sa ľud radoval i žialil, veselil i spomínal. A rovnako ako ľudia piesni, i pieseň venovala pozornosť láske. Láska v nej prežila niekoľko storočí, a bude v nej žiť ešte dlhý čas, vždy sa vráti, hoci možno v inej podobe. Ved' podoby lásky sú nekonečné...

Čo je láska? Vyzerá to ako slnko, chutí to ako dážď.

V dnešných časoch to niekedy vyzerá, že omnoho viac vieme o tom, čo láska nie je, ako to, čo to naozaj láska je. Preto sme sa rozhodli pripomenúť si rôzne motívy lásky objavujúce sa v piesňach.

V Regionálnom kultúrnom centre v Prievidzi sme 24. júla 2009 usporiadali koncert speváckych skupín Dúbrava, ktorá pôsobí už 55 rokov (Klub dôchodcov Prievidza-Necpaly) a Lipa s 13 ročnou pôsobnosťou (Klub dôchodcov Bojnica). Koncert sa konal vďaka činnosti Regionálneho klubu starších v RKC, kde tento nápad vznikol. Aj napriek dôchodkovému veku, šedinám, vráskom a rôznym boliestkam, pieseň podnietila v senioroch čerstvé podnety a ešte väčšiu chuť do života. Hovorí sa, že v najlepšom treba skončiť. Pri láske a piesni však to najlepšie hádam ešte len príde...že by ďalší koncert?

Pozvánka na nasledujúci koncert

„Pod vianočným nebom“ vystúpi spevácka skupina Malinovec z Veľkej Lehôrky, ktorá oslavuje 15 rokov od založenia, spevácka skupina Bukovina z Lehote pod Vtáčnikom a vianočný host. Koncert sa bude konať 1. decembra 2009 o 16.00 h v sále Regionálneho kultúrneho centra. Vstup voľný. Tešíme sa na vás.

Monika Ergangová

Z rozprávky do života alebo SNEHULIENKA TAK TROCHU INAK

Tak sa volá vzdelávací projekt zameraný na prevenciu kriminality a ochrany detí pred školského veku pred nežiadúcimi javmi, ktoré môžu negatívne ovplyvniť zdravý vývin dieťaťa. Projekt prebiehal v októbri v polyfunkčnej sále RKC a mal medzi materskými školami v Prievidzi veľký ohlas, deti boli podujatím nadšené. Ide o preventívny projekt Ministerstva vnútra, nadácie Unicef Slovensko a oz. Hope. V našom regióne sa tohto projektu ujalo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Prievidzi v spolupráci s Regionálnym kultúrnym centrom v Prievidzi.

Deti si v úvode pozreli modifikovanú rozprávku O Snehulienke a siedmich trpaslíkoch. V priebehu špeciálne upraveného DVD filmu o Snehulienke mali deti možnosť vnímať, kde Snehulienka pri stretnutí so zlou kráľovnou urobila chybu. Projekt má za cieľ naučiť bezpečnému správaniu sa detí v situáciách, s ktorými sa môžu v živote stretnúť. Prostredníctvom rozprávky upozornila kpt. RNDr. Beáta Benčová (Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Prievidzi) deti na závažnosť témy „unesených, stratených a odídených detí“. Potom nasledovalo divadlo pre deti, ktoré pripravila Bc. Katarína Súkenníková (RKC) a hry na utvrdenie a lepšie zapamätanie si informácií o čísle 112 a jeho význame, ktorú pripravila Mgr. Monika Ergangová (RKC). Deti za poslušnosť dostali sladkú odmenu a paní učiteľky DVD s metodikou, aby mohli v budúcnosti pokračovať v tomto projekte. Ostatné materské školy nemusia byť smutné, čoskoro príde so Snehulienkou aj k nim.

Monika Ergangová

VIETE ŽE... ?

Chceli by sme vám predstaviť novú rubriku pod názvom „Viete že...?“. Naším zámerom je priniesť vám zaujímavé informácie, ktoré mapujú kultúru, históriu, prírodu hornej Nitry. Budeme pre vás však vyhľadávať i ďalšie zaujímavosti, o ktorých predpokladáme, že ich budete môcť využiť vo svojej profesionálnej praxi. Do tohto čísla sme pripravili prehľad akademických titulov, pretože s otváraním sa Slovenska Európe pribudlo v tejto oblasti veľa noviniek, ktoré sa ešte nestihli vžiť.

VIETE? ODPOVEDZTE!

1. V ktorej obci sa nachádza zrúcanina hradu Sivý Kameň?

- a) Horná Ves
- b) Podhradie
- c) Oslany

2. Kde sa nachádza Hvezdáreň v Partizánskom na hornej Nitre?

- a) Malé Bielice
- b) Žabokreky nad Nitrou
- c) Chynorany

3. Kto je primátorom mesta Handlová?

- a) Pavel Greguš
- b) Anton Zima
- c) Rudolf Podoba

4. Kde sídli múzeum A. S. Puškina?

- a) zámok Bojnice
- b) kaštieľ Brodzany
- c) kaštieľ Klátova Nová Ves

5. Na akej ulici sídli RKC?

- a) Konvalinková
- b) Polná
- c) Záhradnícka

6. Kol'ké výročie slávi železnica v Prievidzi?

- a) 100
- b) 200
- c) 150

7. Obyvateľov ktorej obce prezývajú "žabiari"?

- a) Poluvsie
- b) Lazany
- c) Nedožery - Brezany

8. Aký tvar má strecha galérie RKC?

- a) pyramída
- b) oblúk
- c) šikmá strecha

9. Kde sa nachádza praveká Prepoštská jaskyňa?

- a) Nitrianske Rudno
- b) Poluvsie
- c) Bojnice

10. V ktorej vede je osobnosťou Ján Mjartan - rodák zo Sebedražia?

- a) etnológia
- b) etológia
- c) geológia

11. Vakej obci sa konajú podujatia ako Krištáľová váza, Jeseň je dar, krajská prehliadka ľudových hudieb?

- a) Kamenc pod Vtáčnikom
- b) Zemianske Kostoľany
- c) Temeš

12. Ktorá kultúrna inštitúcia sa stará o rozvoj kultúry v 70 obciach a 5 mestách na hornej Nitre?

- a) Kultúrne centrum Bojnice
- b) Kultúrne a spoločenské stredisko Prievidza
- c) Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

13. V katastri ktorej obce sa nachádza súkromná prírodná rezervácia "Rysia" vo vlastníctve Lesoochranárskeho zoskupenia VLK?

- a) Tužina
- b) Čavoj
- c) Valaská Belá

14. Kol'ko zamestnancov má RKC?

- a) 70
- b) 52
- c) 15

15. Ako sa volá výstava amatérskych fotografov, ktorú organizuje RKC?

- a) Kváder fotografií
- b) Kubus
- c) Prizma

16. Výskyt čoho je typický pre hornú Nitru?

- a) zlato
- b) uhlie
- c) drevo

17. Čo je to zlatohlav?

- a) vyhynutý vták
- b) rozprávková bytosť
- c) meštiansky čepiec

18. Kde sa pravidelne každý rok koná dychový festival v okrese Partizánske?

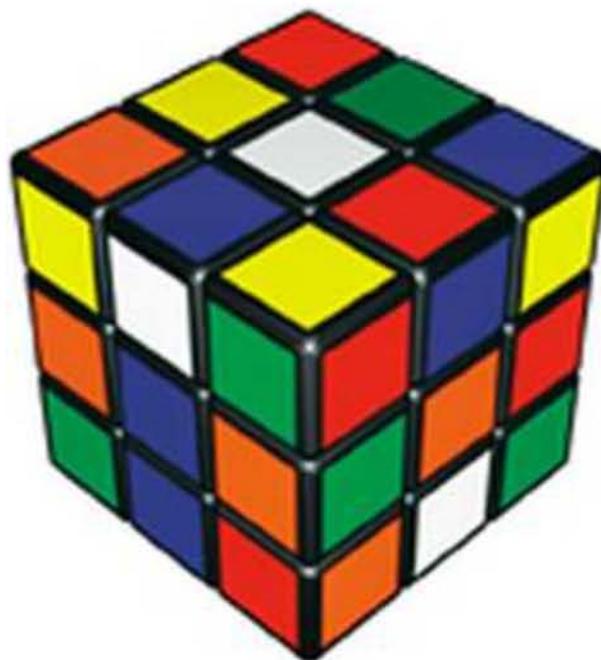
- a) Ostratice
- b) Veľké Uherce
- c) Bošany

19. Kto je zriadovateľom RKC?

- a) Mesto Prievidza
- b) Trenčiansky samosprávny kraj
- c) Nitriansky samosprávny kraj

20. Koľko rokov pôsobí organizácia (v súčasnosti existuje pod skratkou RKC) na pôde hornej Nitry?

- a) 50
- b) 25
- c) 5

Vyznáte sa v akademických tituloch?

akad. arch. = Akademický architekt

Akademický titul: Akademický architekt

akad. mal. = Akademický maliar

Akademický titul: Akademický maliar

akad. soch. = Akademický sochár

Akademický titul: Akademický sochár

ArtD. = Doktor umenia

Akademický titul: Doktor umenia

BBA = Bachelor of Business Administration

Celosvetovo uznaný akademický titul pre manažérov na bakalárskej úrovni. Nasleduje titul MBA.

BBS = Bachelor of Business Studies

Akademický titul: Bakalár obchodných štúdií

Bc. = Bachelor

Akademický titul: Bakalár

BcA. = Bachelor of Art

Akademický titul: Bakalár na umeleckých školách

BD = Bachelor of Divinity

Akademický titul: Bakalár študujúci bohoslovectvo

BSc = Bachelor of Science

Akademický titul: Bakalár vied

CEU = Central European University

Central European University – medzinárodná po stgradiuálna inštitúcia so zameraním na humanitné vedy a sociálnu oblasť v Budapešti

CSc. = Candidatus scientiarum

Akademický titul: Kandidát vied

DAHE = Diplomovaný asistent hygieny a epidemiológie

Diplomovaný asistent hygieny a epidemiológie (vyšše odborné vzdelanie)

DBA = Doctor of Business Administration

Akademický titul: Najvyšší stupeň manažérskeho vzdelania

Dr.h.c. = Doctor honoris causa

Akademický titul: Čestný doktor – titul udeľovaný bez skúšok za vynikajúce zásluhy o vedu, umenie, štát, ...

DrSc. = Doctor scientiarum

Akademický titul: Doktor vied

Ing. = Inžinier

Akademický titul: Inžinier

Ing. arch. = Inžinier architekt

Akademický titul: Inžinier architekt

JUDr. = iuris utriusque doctor – doktor práv

Akademický titul, ktorý získa držiteľ magisterského titulu (Mgr.) po úspešnom absolvovaní rigoróznej skúšky a obhajobe rigoróznej práce (tzv. malý doktorát) v oblasti práva.

MBA = Master of business and administration

Prestížny vysokoškolský titul pre ľudí študujúcich manažment

Mgr. = magister

akademický titul

MUDr. = medicinae universae doctor – doktor všeobecného lekárstva

Akademický titul, ktorý získa absolvent lekárskej fakulty po úspešnom ukončení štúdia. Ide o druhý stupeň vysokoškolského vzdelania, na ktorý spravidla nadväzuje ďalšie vzdelávanie v podobe špecializačnej prípravy a pod.

MVDr. = Doktor veterinárneho lekárstva

Akademický titul, ktorý získa absolvent veterinárneho odboru štúdia po úspešnom ukončení štúdia. Ide o druhý stupeň vysokoškolského vzdelania.

PaedDr. = paedagogicae doctor – doktor pedagogiky

Akademický titul, ktorý získa držiteľ magisterského titulu (Mgr.) po úspešnom absolvovaní rigoróznej skúšky a obhajobe rigoróznej práce (tzv. malý doktorát) v oblasti pedagogiky

PhD. = Philosophie Doctor

PhD. = Doktor – Philosophiae Doctor

Akademický titul, ktorý získa doktorand po absolvovaní niekoľkoročného doktorandského štúdia, úspešnom zložení dizertačnej skúšky, obhajobe dizertačnej práce a splnení ďalších podmienok. Titul udeľuje vedecká rada univerzity. Absolvent získa tretí stupeň vysokoškolského vzdelania, ide o tzv. veľký doktorát, uznávaný na celom svete, uvádzsa sa za menom.

PhDr. = Philosophiae Doctor

Akademický titul, ktorý získa držiteľ magisterského titulu (Mgr.) po úspešnom absolvovaní rigoróznej skúšky a obhajobe rigoróznej práce (tzv. malý doktorát).

prof. = profesor

RNDr. = rerum naturalium doctor – doktor prírodných vied

Akademický titul, ktorý získa držiteľ magisterského titulu (Mgr.) po úspešnom absolvovaní rigoróznej skúšky a obhajobe rigoróznej práce (tzv. malý doktorát) v oblasti prírodných vied.

RSDr. = doktor sociálno - politických vied

rerum socialium doctor

ThDr. = doktor teológie, bohoslovectva

Theologiae doctor

Zbierka zák. čiastka 6/2008 : Nariadenie vlády č.12 o používaní profesijných titulov a ich skratiek viažúcich sa na odbornú spôsobilosť (napr. pediatre)

samosprávny kraj, 20. - a) 50

1. - b) Podhradie, 2. - a) Malé Bielice, 3. - c) Rudolf Podoba, 4. - b) Kásitel Brodzany, 5. - c) Zahradnícka, 6. - a) 100, 7. - a) Poluvsie,
8. - b) oblik, 9. - c) Bojnice, 10. - a) etnológiu, 11. - b) Zemianske Kosťany, 12. - c) Regionálne kultúrne centrum v Previdzi,
13. - c) Vlasicke Belá, 14. - c) Prízma, 15. - c) Uhlie, 16. - b) mestiansky gepec, 18. - a) Ostratice, 19. - b) Trenčiansky

SPRÁVNE ODPOVĚDE SÚTAŽE VÍTE ŽE...?

VIETE ŽE... ?

POZÝVAME VÁS

ŠTVRTOK? JEDINE KONCERT!

Zámerom koncertných podujatí organizovaných Regionálnym kultúrnym centrom v Prievidzi je priniesť na hornú Nitru kvalitnú hudbu predvádzanú profesionálnymi hudobníkmi najmä v oblasti džezu a vážnej hudby. Cieľom je skvalitniť hudobný život v regióne a vychovať poslucháčsku základňu divákov a muzikantov, ktorí budú k náročnejšej hudbe nielen inklinovať, ale sa o ňu aj vážnejšie zaujímať po interpretačnej stránke.

Celý koncertný cyklus otvorila 3. septembra 2009 formácia s názvom ACOUSTIC COLOURS, ktorá ponúkla divákom/poslucháčom zmes akustickej hudby, džezu a folklóru. V džezovom mainstramovom tóne pokračoval MILO SUCHOMEL QUARTET, ktorého repertoár zahŕňal kompozície lídra tohto zoskupenia - vynikajúceho saxofonistu a skladateľa Miloslava Suchomela. Október otvorila svojím vystúpením bluseová skupina ZVA 12 - 28 Band, ktorej členovia pochádzajú z polovice z Kováčovej a druhá časť z Prievidze. Osobitý hlas a originálne slovenské texty speváka Nora Červenáka posúvajú toto zoskupenie za hranicu všedného blues a žiadneho ich diváka nenechávajú chladným. Prievidzské spontánne hudobné zoskupenie NANY sa divákom predstavilo 15. októbra. Ako hosta si priviedlo martinškého pesničkára Petra Piatka v sprievode basgitaristu Ziba z Náhodných pocestných z Vrútok. Koniec októbra bude patriť džezovému triu AMC TRIO z Prešova, ktoré si ako hosta pozvalo kamaráta zo školských liet hus-

listu - Ľuba Šama. V novembri budú koncerty pokračovať vystúpením ALBRECHTOVHO KVARTETA. Tu si prídu na svoje priaznivci vážnej hudby, a tým myslíme vážnu hudbu v pravom slova zmysle, pretože na koncerte zaznejú diela Dmitrija Šostakoviča, Bedřicha Smetanu a Concertino pre Kontrabas a sláčikové kvarteto od Ilja Zeljenku zahrá sólista František Výrostko ml.. V žánri klasickej hudby budeme pokračovať aj v decembsri, keď v priestoroch RKC privítame miešaný zbor ROZKVET z Prievidze. Na predvianočnom koncerte zaznejú diela nielen autorov vážnej hudby, ale i rôzne černošské spirituály a keďže ide o koncert predvianočný, nebudú na ňom chýbať ani vianočné koledy. Celý tohtoročný cyklus Štvrtok? Jedine koncert! zavriší vystúpenie špičkovej džezovej formácie HOT HOUSE, ktorú v roku 1999 založil známy hráč na trúbke, skladateľ a aranžér, garant festivalu Aprílové fúzie - Juraj Bartoš.

Prijmite teda naše pozvanie, ak ste sa ešte nezúčastnili žiadneho z tohtoročných koncertov v RKC v Prievidzi, na kvalitné a zaujímavé hudobné telesá z oblasti vážnej hudby a džezu, ktoré si môžete vypočuť v komornej atmosfére našej sály.

Všetci ste srdečne vítaní!

Magdaléna Hianiková

BOLEST PRERASTÁ DO SPOMIENKY

Tragédia v Handlovej otriasla koncom leta celou hornou Nitrou. Slová sú proti smrti slabé, tak ako všetko je proti nej slabé - nemá silu ju zvrátiť. Ale slová sú tu pre živých, aby ich utešili, aby hľadali a pomenúvali východiská, aby pomaly tíšili bolest, ktorá tak náhle vytryskla a len pomaly vsakuje do nášho vedomia. Výsadou umelcov je, že dokážu vlastnú bolest premeniť na umenie, ktoré nám všetkým potom pomáha niesť naše trápenie. Dokážu slovami vyjadriť to, čo my cítime len mimo slov. Rodák z nášho kraja, básnik Daniel Hevier intenzívne prežíval spolu s nami všetkými tie dni a vydal svedectvo, ktoré s jeho láskavým zvolením publikujeme v našom časopise.

Handlová Mesto, ktoré bolo večným rivalom mojej Prievidze - najmä futbalovým. Ked' hral Baník Prievidza s Baníkom Handlová, to bolo, ako ked' hrá Liverpool s Chelseou alebo Miláno s Rímom. Mesto, ktoré malo pôrodniciu, a preto sa v nej rodili celé generácie Prievidžanov - aj moja sestra. Mesto, ktoré sme spomíinali len nedávno, ked' som sa rozprával s pátom Vlastom, jeho rodákom. Mesto, ktoré bolo s Prievidzou spojené a solidárne skrže baníkov. A práve teraz sú dvadsiatí baníci pod zemou. Tristo metrov do hĺbky! Tristo metrov do tmy a beznádeje. Básnik a baník majú rovnaké poslanie: v tme dobýjajú svetlo a teplo pre človeka. Myslím na vás, otcovia, manželia, bratia. Modlím sa za vás, kamaráti. Ulica, na ktorej som býval takmer 20 rokov, sa volala Banícka.

Smrť Každá smrť každého človeka je odkazom živým. Ked' nám umrie niekto blízky, najbližší, niekto z rodiny alebo dobrý priateľ či iba známy, nevdojak prehodnocujeme naše spoločné cesty, ktoré sa pretli alebo šli popri sebe, či občas proti sebe. Ked' odíde známa osobnosť, zhodnocujeme, čo znamenal nielen pre nás, ale pre širší okruh. A ked' sa stane tragédia, pri ktorej zahynie veľa ľudí, vyvoláva to v nás bezmocnosť, odovzdanie, ale aj hnev či úľavu, že sme boli od miesta nešťastia v bezpečnej diaľke. Niektorí sa pýtajú prečo, kde bol Boh v takej chvíli... A niektorí si opäť uvedomia, že náš život je jedno dlhé, nepretržité umieranie. Vo chvíli, ked' sa rodíme na tento svet, začíname umierať. Viem, že smrť je len odchod z tohto života, z nášho pozemského tela, pretože sme boli zrodení k nesmrteľnosti. Náš čas je večnosť a smrť sú dvere, ktorými musíme prejsť, aby sme sa už nikdy nemuseli báť smrti. Každá smrť každého človeka nás pripravuje na toto poznanie.

Daniel Hevier

mediálni partneri

RÁDIO BETA Bojnice

RÁDIO HIT FM

RTV Prievidza

REDAKCIA MY - PRIEBOJ Prievidza
regionálne noviny PRIEVIDZSKO

www.prievidzamusic.sk

portál o hudobnom dianí v Prievidzi a okolí

www.tsk.sk

www.akciepd.sk

www.mestsky-hlasnik.sk

www.magurastrazov.sk

www.arelax.sk

Pozor! Od 1. 11. meníme tel. čísla

Húsková - riaditeľka: 512 18 10
sekretariát: 512 18 11
fax: 512 18 37
Gamanová - ekonómka: 512 18 14
Henčelová - ved. odd.: 512 18 15

Cagáň - odb. prac.: 512 18 13
Ergangová - odb. prac.: 512 18 18
Hianiková - odb. prac.: 512 18 20
Hvojniková - odb. prac.: 512 18 11
Lomnická - odb. prac.: 512 18 16
Súkeníková - odb. prac.: 512 18 23

*od 1. decembra 2009 spúšťame
našu stránku - www.rkcpd.sk*

OSPRAVEDLNENIE

Ospravedlňujeme sa za chybnú informáciu uverejnenú v prílohe Impulzov č. 2/2009, zároveň
ďakujeme za vyjadrenie sa k prezývke obyvateľov obce Temeš. Obyvatelia Temeša zistili
od svojich starších občanov, že ich prezývali „metliari“.

IMPULZY PRE MIESTNU KULTÚRU

INFORMAČNO-PORADENSKÝ SPRAVODAJCA PRE KULTÚRNOOSVETOVÝCH PRACOVNÍKOV

Vydalo: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

Zostavila: Mgr. Ľudmila Húsková * Zodpovedná redaktorka: Mgr. Ľudmila Húsková

Tlač: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi * Grafická úprava: Tibor Bartoš

Tel.: 046/ 542 26 40 * e-mail: rkc@rkc.tsk.sk * október 2009 * náklad 300 kusov * nepredajné

Tlač registrovaná MK SR, e.č.: EV 2997/09